

La llegenda de **Parsifal** té unes arrels molt arcaiques, difícils d'establir. La seva forma literària arrenca de l'Edat Mitjana i pertany al vast cercle del llegendari cavalleresc relacionat amb el Rei Artus i els cavallers de la taula rodona. Durant l'Edat Moderna el poema literari va quedar relegat quasi a l'oblit. Van perdurar, però, sota una forma de conte, les narracions tradicionals de les gestes pintoresques i fins i tot forassenyades d'un obscur personatge, tant paral·lel a **Parsifal** que amb tota probabilitat, es pot dir que va ser el seu ascendent. Wagner, amb la seva immortal creació, va fer reviure el semi-adormit **Parsifal**, qui va entrar novament, triomfant, a la majoria dels països. La seva reaparició va desvetllar l'interès cap el Sant Graal, és a dir, cap el Sant Calze del Sopar del Senyor amb el que va instituir el Sagrament de l'Eucaristia. Existeixen diverses relíquies que són considerades com l'autèntic Sant Calze. L'enlluernador reflex del **Parsifal** wagnerià, va fer que cada poble desempolsés les seves velles tradicions cristianes del Sant Calze tractant de relacionar i d'identificar-lo amb el que va instituir l'objectiu pietós de **Parsifal**. Catalunya també posseeix les seves tradicions llegendàries referents al Sant Graal, que referirem senzillament sens intentar relacionar-les amb el gran heroi wagnerià, per tal de no descobrir en la tradició catalana cap nexa que doni peu a aquesta interpretació.

La naturalesa objectiva del Sant Graal està envoltada de misteri. A part de l'opinió de què originàriament fos una pedra informe posseïda de virtuts i de propietats meravelloses, en un terreny més objectiu, es creu que el Sant Graal és la plata on va ser servit l'Anyell Pasqual en l'últim sopar ofert a Jesús i al seu Col·legi Apostòlic pel Tetrarca de Judea. Segons altres, no és la plata, sinó la rica i preciosa copa en què el Redemptor va beure el vi del Sopar. Per a altres, encara, es tracta del vas d'or i pedres precioses amb el què Josep d'Arimatea

va recollir la sang del Senyor clavat a la creu. De les tres opinions hem trobat vestigis en la nostra tradició oral i no escrita.

Segons una anciana de Tortosa, entre l'immens tresor que constituïa el patrimoni reial de monarca moro de la ciutat, figurava la magnífica plata que es va fer servir en l'últim sopar de Jesús, i que, segons un comentari de la mare de la comunicant, havien dut els moros del seu país, quan es van establir en aquella població, mentre que el seu pare deia que la va portar Sant Ruf de Judea quan va fundar la ciutat de Tortosa, que va evangelitzar. La va deixar custodiada a la catedral com una preada relíquia. Va caure, però, en poder dels sarraïns quan es van apoderar de Tortosa. El comte Ramon Berenguer IV el Sant, va recuperar la sagrada relíquia quan va reconquistar la població i la va cedir als genovesos com a premi al seu ajut en aquella dura campanya. La van considerar com la millor de les pagues, traslladant-la a Gènova, on la van venerar amb gran devoció sota el nom de "Santo Catino".

Una llegenda semblant, es refereix a la conquesta d'Almeria pel rei de Castella, ajudat per catalans i genovesos, rebent aquests com a pagament, el "Santo Catino" i els catalans la resta del botí de guerra, on hi havia, entre altres coses, les portes de la ciutat, portes que, segons la llegenda, van ser aplicades a un dels portals del segon recinte emmurallat de la ciutat de Barcelona. Es van conservar en els dipòsits que tenia la ciutat al carrer de les Sitges, fins que van ser enderrocades fa més o menys un segle.

Tornem a la tradició catalana del Sant Graal, de la que ens hem desviat un xic. En l'església del convent de les Jerònimes de la nostra ciutat, situada al carrer de Sant Antoni Abat, junt al Padró, es venerava un calze que es deia que va ser el que va fer servir el Messies en el Sopar.

Aquest Calze, que havíem admirat més d'una vegada en la nostra infància, tenia encastada a la cavitat inferior de la base que forma el peu, una gruixuda medalla, quasi de la mida d'un petit plat que, segons diu la tradició, era un dels trenta denaris cobrats per Judes com a pagament a la seva traïció.

S'ha de dir que la mida d'aquesta medalla era molt exagerada, superior a la pròpia d'una moneda de les de mida més gran. Aquesta relíquia es va perdre amb la destrucció del temple i del convent l'any 1909.

En les fragositats del cap de Creus, entre les poblacions de Cadaqués i de Selva de Mar, es conservaven, fins fa pocs anys, les ruïnes d'una petita ermita muntanyesa dedicada a la Verge de la Blancaflor. En aquesta capella solitària es venerava una flor blanca, com la llet, en forma d'un agut calze, en el que l'Apòstol Sant Pere va recollir les últimes gotes que brollaven del lacerat cos del Salvador en la seva agonia. El deixeble preferit va guardar com preada relíquia la flor i el seu diví contingut conservant-la sempre vers ell, malgrat els seus innumerables atzars i afanys, fins que un dia la va entregar al seu entranyable amic Pau, encarregant-li que la guardés amb el mateix zel que ell ho havia fet. Quan l'apòstol va venir a evangelitzar la Península, va portar la relíquia. La va deixar custodiada en la referida ermita empordanesa, sens que la tradició detallí les circumstàncies que el van induir a fer-ho. El petit temple es va arruïnar fa molts anys, i la veu popular desconeix on va anar a parar. El seu record, però, encara és viu en la memòria dels ancians de la comarca.

La relíquia dels musulmans de Tortosa es refereix a la Plata del Sant Sopar. El Calze de les monges Jerònimes de Barcelona tractava de ser la copa en la que Jesús va beure el vi, i la blancaflor empordanesa el vas vegetal en el que va ser recollida la sagrada sang del Redemptor. Existeix, doncs, en la tradició catalana, mostra de les tres interpretacions materials i objectives del Sant Graal.

A la catedral de València es conserva un calze que es creu que és l'autèntic Sant Graal. Segons la llegenda, el diaca Sant Llorenç, per tal de salvar-lo de la profanació durant una de les tantes persecucions patides per l'església primitiva, el va dipositar en mans d'un sant varó, encarregant-li que el portés a Espanya i que el diposités en un lloc segur. El desig del sant va ser acomplert. L'emissari va dipositar la joia que li havia estat confiada en una cova d'una abrupta muntanya del Pirineu Aragonès, on més tard es va fundar el monestir de San Juan de la Peña. Allí, la relíquia va ser venerada durant segles, fins que el rei d'Aragó Martí l'Humà, va encarregar a Sant Vicenç Ferrer que advoqués, perquè la comunitat del monestir de San Juan li cedís el Sant Calze, cosa que va aconseguir, traslladant-lo al palau reial de Saragossa. El segon dels casaments celebrats per aquell monarca, va tenir lloc en el palau de Bellesguard situat a les afores de Barcelona i la cerimònia va ser oficiada pel

Associació Wagneriana. Apartat postal 1159. Barcelona 08080
[Http://www.associaciowagneriana.com](http://www.associaciowagneriana.com) info@associaciowagneriana.com

referit sant valencià. Per l'expressa voluntat del rei, va celebrar el sant sacrifici de la missa, fent servir el Sant Calze del Sopar. Així, doncs, segons la tradició, el Sant Calze venerat avui a la Seu de València, va estar a Barcelona en ocasió de les noces del rei Martí.

JOAN AMADES

Diario de Barcelona, 12-maig 1955